

2017
5a època
Núm. 4

ARXIV

des de l'any 1911

del Centre Excursionista de Terrassa

Publicació periòdica del
CENTRE EXCURSIONISTA
DE TERRASSA

Medalla d'Or de la Ciutat
i Creu de Sant Jordi

Sant Llorenç, 10
08221 Terrassa
(Vallès Occidental)
Telèfon 93 788 30 30
Fax 93 788 69 06
centre@ce-terrassa.cat
www.ce-terrassa.cat

Entitat adherida a:

Federació d'Entitats
Excursionistes
de Catalunya

Federació Catalana
d'Espeleologia

Federació Catalana
d'Esports d'Hivern

Institució Catalana
d'Història Natural

Societat Catalana
de Micologia

Redacció:

Martí Puig i Cabeza,
Eduard Vives i Noguera,
Salvador Vives i Jorba

Els autors dels articles són
els únics responsables de les
opinions i comentaris

Imprimeix: JM Gràfic, Terrassa
Dipòsit legal: B-5793-1963

253

Fotografia de fauna: un repte apassionant

Per Xavier MARTÍNEZ PERONA

261

Estudi dels coleòpters florícoles del Vallès Occidental

Per Eduard VIVES NOGUERA
i Antoni COMELLAS GARCIA

267

La hipòxia a les cavitats del nostre entorn

Per Ignasi DE YZAGUIRRE i MAURA

272

Retrobada la bauma gran de Sanana (Vacarisses)

Per David HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ

279

La cova del Groc, més que una llegenda

Per Jordi SEBASTIÀ i GALÍ

290

Flora Montserratina, segons l'abat Miquel Muntadas

Per Antoni COMELLAS i GARCIA

293

Francesc Palet i Setó

Per Eduard VIVES i NOGUERA

EDITORIAL:

- Estar a l'aguait 251

CRÒNICA:

- Assemblea 295
- Miscel·lània 300
- Llibre d'Honor 315

LA COVA DEL GROC, MÉS ENLLÀ DE LA LLEGENDA

Per Jordi Sebastià i Galí

Som a l'hivern, fa fred, i a la vora del foc, els vells, conten històries de versemblança qüestionable. Els més menuts escolten amb atenció neguitejats perquè aviat hauran d'anar a llitar-se. Algú, en algun moment esmenta la paraula màgica i, fins i tot els més grans, paren el que estant fent per seguir el relat amb atenció, "El Groc". Aquest nom innocent de coloraina infantil és el qui provoca el silenci més gran. Velles pors i antics herois del poble passen de l'imaginari col·lectiu a omplir els pensaments dels assistents. I això s'esdevé no només en una casa aïllada, sinó a qualsevol lloc de la contrada on aquest mot sigui esmentat.

Som a un petit poble del Maestrat de la província de Castelló en plena comarca dels Ports, som a Xiva de Morella. Pels qui no el situeu us en faré cinc cèntims: Xiva és un poble integrat al terme municipal de Morella situat a la riba dreta del riu del mateix nom en una foia a 898 m sobre el nivell del mar i al peu de la serra de Xiva. Està a 8,5 km de Morella, la població més important de la comarca i centre turístic i històric de primer ordre. La carretera CV-117 mort a Xiva pel que s'hi ha d'anar expressament. Aquest fet afavoreix que sigui un dels llocs més tranquils de l'entorn immediat. Actualment (2017) viuen a Xiva unes 25 persones, havent-hi una població flotant i internacional, sobretot estiuencs, molt important. Les cases de Xiva estan gairebé totes restaurades formant un dels nuclis més bonics i pintorescos de la comarca, cosa que ha provocat que en els darrers anys hagi augmentat molt el turisme rural. L'entorn natural de Xiva és impressionant per la flora i la fauna salvatge, a més de ser un paradís pels paleontòlegs. És un lloc ideal per practicar l'excursionisme, l'escalada, el BTT i l'espeleologia. La cova del Groc n'és un clar exponent.

Anem a pams! Per centrar el tema hauríem d'explicar qui és, o, més ben dit, qui era el Groc, perquè, en contra de la primera aparença, aquest nom fa referència a una persona enaltida i vilipendiada, per la història i la llegenda, a parts iguals. Tot i la informació de la que disposem avui en dia, si ho preguntem a la gent de la comarca uns diran que era un bandoler sanguinari, altres que era un bandoler que robava als rics per afavorir els més necessitats, us poden dir que no va existir i que tot és llegenda i, ben pocs us en diran la veritat. El nom del Groc, volgutament o no, sempre està rodejat d'una aura de misteri i màgia, que fa que tothom en pari atenció al més mínim esment. Fins i tot la història oficial, depenent de qui l'escriu, el tracta com un heroi o com un malfactor indesitjable. Som-hi!

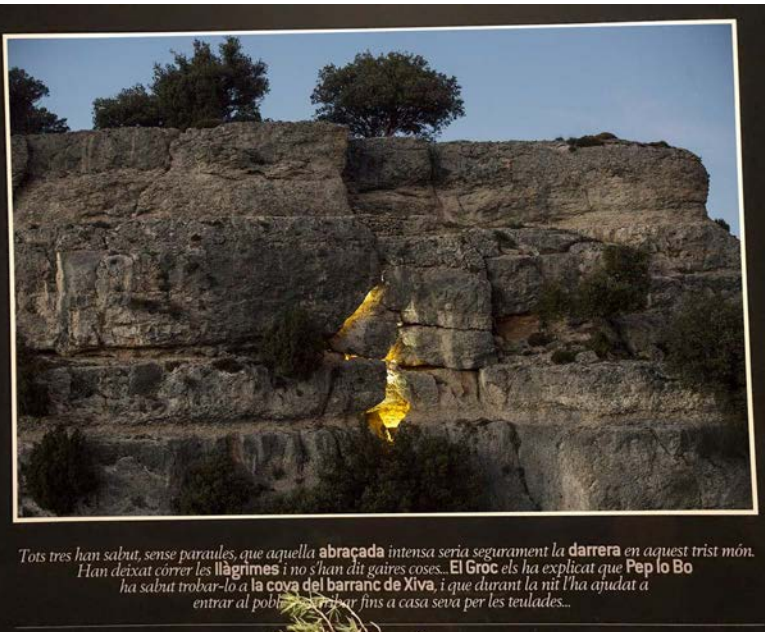
El Groc, mite i realitat

La comarca dels Ports, està farcida d'històries de bandolers, maquis, carlistes i lluitadors de tota mena. Alguns d'aquests han assolit fites de popularitat molt altes, i encara avui, és normal a qualsevol conversa entre veïns, que apareguin esmentats en la seva vessant més mítica o popular; cosa que fa que sigui difícil destriar-ne la realitat de la exageració, o directament la llegenda. Com hem dit abans un d'aquests personatges és el Groc.

Del Groc, però, hi ha molta informació històrica ja que es tractava d'un dels principals guerrillers carlistes a les ordres del general Ramon Cabrera. Aquest el va anomenar capità de la milícia de voluntaris realistes que es va formar al Forcall, poble on va nàixer. Va actuar a la comarca dels Ports i al Maestrat de Terol, sobretot en el període comprès entre la primera i segona guerra carlista a partir del 1839, data de la signatura del Tractat de Vergara, que posava fi, oficialment, a la primera guerra carlina del nord.

El General Cabrera, conegut com "el tigre del Maestrat", no va acceptar mai aquest tractat per considerar-lo una traïció a la causa. A aquest període se'l coneix a la comarca com el de "La Guerra del Groc".

La relació del Groc amb Xiva de Morella és molt estreta i fins i tot la cova més amagada del municipi porta el seu nom. El primer cop que en vaig sentir a parlar, ja fa uns quants anys, vaig quedar fascinat per les històries que em van explicar. Jo solia passar moltes hores parlant amb la gent gran de Xiva. Molts vespres, ja fos a la vora d'un foc o asseguts al carrer,

Tots tres han sabut, sense paraules, que aquella abraçada intensa seria segurament la darrera en aquest trist món. Han deixat córrer les llàgrimes i no s'han dit gaires coses. El Groc els ha explicat que Pep lo Bo ha sabut trobar-lo a la cova del barranc de Xiva, i que durant la nit l'ha ajudat a entrar al poble i a entrar fins a casa seva per les teulades...

Fotos de la cova del Groc del foto periodista Julio Carbó per al llibre "Capità Groc".

parlàvem del bé i del mal i de tot allò que s'esdevé en aquest món, però sobretot, parlàvem d'històries de joventut, penalitats viscudes, costums i festes, i com no podia ser d'altra manera, de bandolers, maquis i tota mena de gent amb la que havien tractat o n'havien sentit explicar quelcom... Al ser Xiva un poble relativament aïllat, les seves gents solen ser molt comunicatives i acollidores. Entre els meus interlocutors vull destacar a l'Andreu Albalat, al Marco Adell i a la seva dona Milagros, amb els que vaig passar moltes hores i vaig compartir moments inoblidables. Amb la Milagros, encara ara, de tant en tant, tenim un canvi d'impressions i em posa al dia de l'actualitat de Xiva.

Però qui era el Groc? El seu nom complet era Thomás Esteban Joaquín Penarrocha Penarrocha, i havia nascut al Forcall el 26 de desembre de 1805, en el sí d'una família molt nombrosa, n'era l'onzè fill. Va morir assassinat a traïció al mas de Torres a les Parres de Castellote (Maestrat de Terol) el 18 de juny de 1844, als 39 anys. En algunes cròniques al Groc se'l coneix també com a comandant Penarrocha o el "Groc del Forcall", en altres, apareix el nom escrit amb variants: Peñarrocha, Penya-roja, Pena-roja, Penyarroja... El sobrenom de Groc li bé dels llargs bigotis rossos (grocs) que acostumava a lluir.

Va ser un lluitador indomable, incansable i insubornable. Va ser l'enemic número ú del tinent general liberal i isabelí Juan de Villalonga, que va aconseguir de transformar la seva imatge d'heroi carlista, a bandit sanguinari. Aquest general era un home dur que va dictar un ban disposant que fossin executats tots els carlistes fets presoners. De

tota manera, davant la impossibilitat d'acabar amb el Groc, en Villalonga va oferir-li l'indult i diners (2000 duros de l'època i un sou), però el Groc va preferir seguir lluitant pels seus ideals. Per tal de capturar-lo, no va dubtar en extorsionar a la família i, en veure que no aconseguiria res, els va exiliar a València. Està escrit que davant les proposicions de Villalonga, el Groc va contestar que abans moriria que acceptar la humiliació davant els seus enemics i, també, que va dir a la seva filla Manuela, que preferiria que aquesta l'empentés des de dalt de la Penya del Migdia a l'abisme, abans que acceptar qualsevol proposició d'en Villalonga. La filla, que aleshores només tenia 14 anys va ser pressionada per en Villalonga que volia saber on era el Groc, la va amenaçar d'afusellar-la; ella va contestar que encara que ho sabés mai delataria al seu pare i que preferia morir mil vegades abans de fer-ho.

La popularitat del guerriller no va deixar d'augmentar com demostren els versos d'un poeta del Forcall:

*Per ací mos quede el Groc
mantenint molt alta i llista
la bandera realista
neta com la llum del sol.*

La mobilitat del Groc i els seus homes degué ser prou àmplia atenent a la prevenció que en tenien les autoritats liberals. Al Groc no hi havia manera d'atrapar-lo, tenia refugis arreu i era molt hàbil en esmunyir-se dels seus perseguïdors. Per altra banda coneixia el terreny pam a pam. La prova és la mateixa cova del Groc de Xiva de Morella. Molts xivatans encara ara no saben la seva ubicació. Pots passar pel costat sense veure-la de tant amagada que està. És curiosa la seva morfologia que permet, des d'un forat a la part superior, com si fos una finestra, vigilar l'entorn sense ser vist i, alhora, protegir l'entrada. Diuen que el Groc la utilitzava per amagar-se de tant en tant. Un altra episodi que confirma aquesta habilitat, és el que va succeir el 30 de maig de 1844 al santuari de la Balma, a Sorita. Quan el Groc estava aparentment acorralat a la paret de la Balma i sense escapatòria aparent possible, va aconseguir escalar-la saltant i agafant-se a les branques d'una sabina, i d'allà roca amunt. Aquesta sabina encara existeix i és coneguda popularment per la "sabina del Groc".

Tot i la imatge romàntica que en podem tenir. Les guerres però no estan exemptes de crueltats, odis i venjances. L'any 1843, el Groc va fer afusellar a l'alcalde, al secretari, al cap dels anomenats "pesseters" del Forcall i a una altra persona, en plena plaça Major per traïdors a la causa carlista, obligant als seus convilatans a ballar i beure davant dels cadàvers.

Finalment però, quan el Groc havia decidit de marxar a l'exili fart dels horrors de la guerra bruta, i a l'espera de l'indult d'Isabel II, va ser quan la cobdícia humana va acabar amb ell. Per 6000 duros, i quan va anar a acomiadar-se'n, va ser traït pels masovers del mas de Torres que havien estat amics seus. Diuen que mentre menjaven tots plegats a la cuina, un grup d'homes armats va irrompre ferint-lo a la cuixa. Encara va poder sortir a l'exterior on va patir una mort terrible. Després d'haver estat colpejat i maltractat vilment va ser arrossegat pel terra pedregós del voltant de la finca lligat a la cua d'un cavall. Se li va negar la confessió i, diuen, que en el seu darrer alè, just abans del tret

de gràcia, encara va dirigir unes paraules de retret als qui l'havien traït... Segons la llegenda, un cop mort, li van arrancar un floc de pèl del bigoti i ensenyant-lo com un trofeu cridaren que era un regal per a la reina Isabel II. El cadàver del Groc, mutilat i maltractat, va ser exhibit públicament a la plaça del Forcall.

En ple segle XXI el personatge i el mite del Groc continuen despertant la curiositat i l'interès de totes aquelles persones que en senten parlar. En aquest sentit podem afirmar que manté un presència ben real. L'ajuntament del Forcall, per exemple, ha organitzat diverses edicions de l'anomenada *Ruta del Groc*, que des del Forcall, a peu o en autocar, s'endinsa en terres aragoneses fins el mas de Torres lloc on va ser assassinat el nostre personatge.

La ruta senderista amb aquest nom té un recorregut de 13,88 km amb uns 300 m de desnivell màxim. S'inicia al Forcall i acaba al mas de Torres.

Referent a la història, l'ajuntament del Forcall, va editar el 1997, el llibre "La guerra del Groc: memòries de un guerrillero carlista forcallano 1833-1879". Aquest, transcriu el manuscrit del 1874 escrit a la presó de Morella pel gendre i confident del Groc, en José Bordas Marcoval, mentre complia pena per les seves accions.

Pel que fa a la vessant literària, el mes de març de 2013, l'escriptor de Traiguera Armando Vericat va publicar, a l'editorial Cossetània de Valls, la seva segona novel·la anomenada *La maledicció del Groc*, en la que el nostre personatge en juga un paper realment malèfic. Més recentment en Víctor Amela ha guanyat el premi Ramon Llull en la seva edició de 2016, amb el llibre "La filla del capità Groc", on narra les peripècies del nostre personatge i per primer cop parla de la cova del Groc. Curiosament l'autor no coneixia la cova i la va venir a visitar a Xiva després de publicada la novel·la.

A rel d'aquesta publicació i del gran èxit mediàtic aconseguit, el foto-periodista d'origen morellà, Julio Carbó, ha publicat aquest 2017 "Capità Groc" un magnífic llibre de fotografies dels indrets on transcorre la trama i les peripècies del nostre personatge. No hi falta la foto de la cova del Groc en la que vaig col·laborar il·luminant-ne l'interior.

En la presentació d'aquest darrer llibre, a l'agost d'aquest any 2017, s'han produït una sèrie d'esdeveniments al Forcall que han tornat a posar el nostre personatge al centre de l'interès popular i turístic de la zona. Les fotografies en gran format s'han exposat a l'església de l'antic convent del Forcall que feia moltíssims anys que no s'utilitzava, i en la inauguració, han participat totes les entitats locals: gaiters, tabalaters

Teatralització del personatge del Groc.

del Forcall, els dansats i les gitanetes, la confraria de Sant Antoni amb la santantonà, la bandera de sant Cristòfol, i fins i tot el mateix capità Groc teatralitzat amb tots els guarniments, inclosos les armes i els bigotos. Els forners han presentat i regalat també la pasta del Groc i, per si no fos prou, l'ajuntament de Forcall i la colònia forcallanocatalana han presentat una nova ruta. "La ruta del Groc" està explicada dins d'un fullet d'informació que a més també compta amb un disseny nou i personalitzat que crea la imatge i logotip de la iniciativa. "Un bigot groc com el del guerriller i unes espartenyas precedit tot per la roca del migdia, han estat el disseny de Víctor Llàcer que ha produït per aquesta ocasió. Al terra la ruta es podrà seguir amb les plaques identificatives amb número i bigot". Aquesta informació a més de pels veïns del poble i de la comarca, també està dedicada al turisme, per això mateix els fullets informatius es troben a l'oficina de turisme de Forcall.

A Xiva, lloc on el Groc va sojornar sovint a la seva cova particular, no pot faltar, i no falta, l'apartament rural que porta per nom "La cova del Groc". Com a curiositat en Víctor Amela quan va venir a Xiva convidat per nosaltres a visitar la cova, es va hostatjar, sense saber-ho, en aquest apartament. Va tenir una sorpresa majúscula doncs no s'imaginava l'abast comarcal del personatge. Com veiem la llegenda continua ben viva i està al centre de l'actualitat més punyent.

La cova del Groc

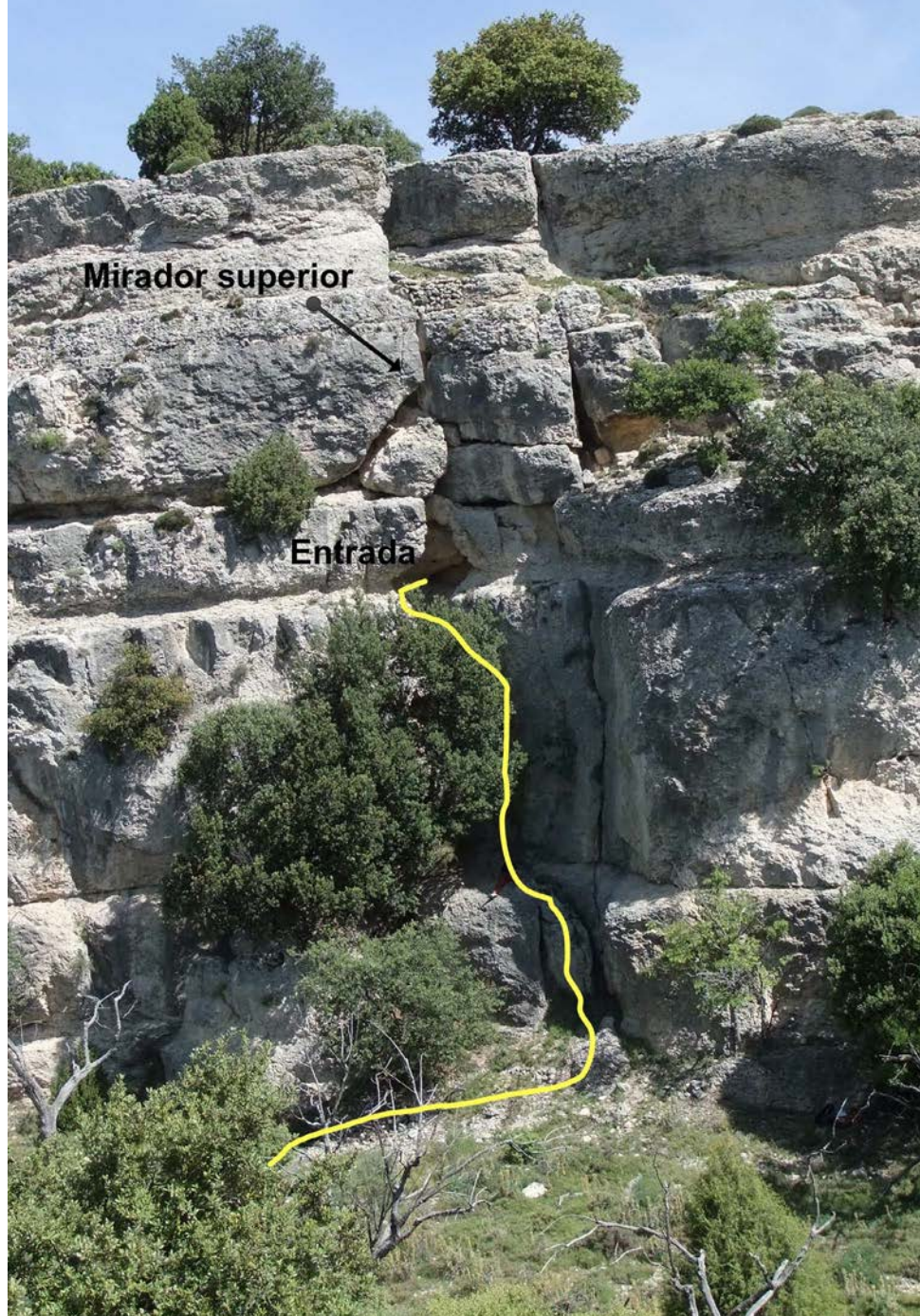
La cova del Groc, pel que sembla, ja va estar ocupada amb molta anterioritat als fets que he comentat. Al cim de la mola del Castell, just per sobre de la cova i a la seva boca d'entrada, s'han trobat restes de ceràmica prehistòrica, i posteriors, que fan pensar que podia haver estat utilitzada com a refugi en diferents èpoques. Concretament, segons consta a l'inventari de jaciments arqueològics de la Generalitat Valenciana, es van trobar: un fragment de l'edat de bronze amb cordó incís; ceràmica ibèrica amb decoració pintada de filets amb desgreixant i pasta grollera; i fragments informes de ceràmica medieval. Tot un repte pels estudiosos.

A Xiva de Morella hi ha moltes cavitats ben documentades i topografiades. El mateix autor d'aquest article les ha recollit en un llibret i n'ha fet difusió per Internet mitjançant el vídeo penjat a Youtube "Espeleologia a Xiva de Morella". El relleu de Xiva, d'origen càrstic i format per roca calcària, presenta infinitat de balmes, avencs o coves. Moltes d'aquestes han estat aprofitades per l'home des de molt antic, ja sigui com a refugi, habitatge o per al bestiar. Aquí només ens centrarem en la cova del Groc situada a l'indret anomenat el Castell.

El Castell és la formació rocosa que es troba just davant del poble mirant en direcció S. No hi ha cap construcció. Rep el nom per l'imponent de les seves parets. El seu cim, coronat per una creu de fusta ben visible des de tot l'entorn, està a una alçada de 1.004 m sobre el nivell del mar. A la cara S del Castell, no visible des del poble, i degut a la diàclasi, s'ha format la cova del Groc.

Havent explorat la cova amb assiduitat al llarg de molts anys, i explicar-ne les històries i llegendes als visitants i amics de Xiva, vaig decidir-me finalment a fer-ne la topografia i a documentar-la com cal. Aquesta cova, com he explicat abans, rep el nom del bandoler i ex-general carlista anomenat d'aquesta manera, ja que va utilitzar la cova com amagatall. Com es pot veure a la topografia, i a una de les fotos que venen tot seguit, hi ha un mirador superior, des d'on el bandoler podia veure als seus perseguïdors

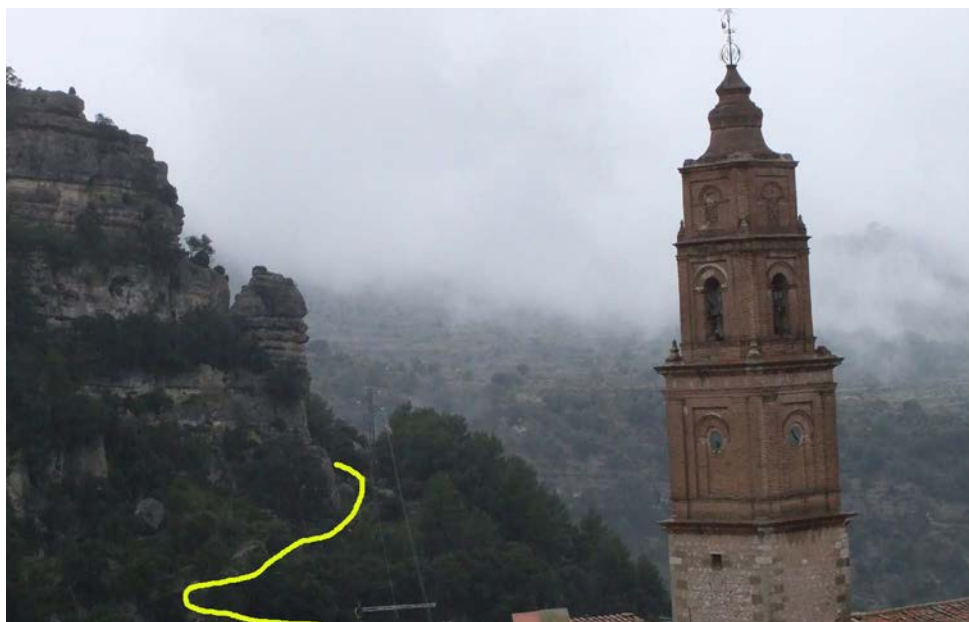
Vista exterior i accés a la cova del Groc

sense ser descobert. Si no se sap on està situada la cova és molt difícil de localitzar, per aquesta raó vam pintar-ne el nom a la base de la paret S del Castell.

S'hi va caminant des del poble. Per arribar a la cova hem d'eixir de Xiva pel pont vell i agafar la carretera en direcció a Morella on, a uns 400 m, a l'esquerra, trobarem un petit sender que puja amunt en direcció a una torre elèctrica ben visible des de la carretera. Aquest és el camí que rodejant la mola del Castell, i passant per les vies d'escalada (Manolita, Somni d'estiu, i Per molts anys Xabel), ens portarà fins a la base de la cara S on trobarem la indicació per pujar a la cova del Groc. És costerut i en molts punts hi ha pedra solta que dificulta la marxa. Són uns 17 minuts des del centre de Xiva.

Com es pot veure a la foto de la pàgina anterior la boca de la cova està situada a uns 14 m sobre el nivell del terra i, per poder arribar-hi, cal fer una grimpada no apte per a tothom. Actualment hi ha un cargol d'expansió amb xapa (*parabolt*) a la part superior per tal de poder assegurar als qui puguen. L'entrada a l'estar desplaçada cap a la dreta, queda del tot amagada a la vista des de baix.

Els primers metres de la cova cal fer-los ajupint-se o arrossegant-se, pel que s'aconsella portar casc i roba vella o mono de treball. Hi ha molta pols i excrements de cabra que poden fer l'ambient irrespirable si no es va en compte. Després de pujar una rampa que s'obre camí cap a l'esquerra arribem al nivell on, si volem, podem treure el cap pel mirador superior. No és massa aconsellable, degut a que, tal com podeu observar a la foto, la roca és de molt mala qualitat i es poden desprendre blocs en qualsevol moment.

Seguint cap a l'interior ens podem sorprendre amb el vol rasant d'alguns dels ratpenats que habitualment sojornen a l'indret. Després de menjar pols, del cop de cap de rigor i de recrear-nos amb un "halloween" improvisat, no s'acaben les sorpreses, ja que sota els nostres peus s'obre un abisme fosc del qual no en podem ni imaginar la

En Víctor Amela arrossegant-se a l'entrada de la cova a l'agost del 2016.

fondària. Aquest és el punt on la major part de visitants no avesats al món subterrani, abandonen definitivament l'exploració. No cal descoratjar-se però, ja que es pot passar la mar de bé assegut i amb els peus a l'altra costat de la paret. De tota manera fa una mica de basarda.

El primer de qui tenim constància va baixar fins el fons d'aquest avenc, degudament encordat, equipat i assegurat, va ser el membre del grup d'espeleokinder de la SIS del Centre Excursionista de Terrassa, en Gerard Sebastià, per altra banda fill meu, el 27 de març de l'any 1997, quan tenia 11 anys; s'ha de ser molt valent, prim, petit i estar ben entrenat per poder baixar. La sorpresa que es va emportar va ser majúscula quan cridant desafortadament va comunicar-nos que el terra estava ple de calaveres. Com que havia escoltat moltes vegades les aventures del bandoler, va creure, de totes totes, que eren humanes. Quan es va imposar el seny, utilitzant una corda addicional, ens va lligar un dels cranis i vam poder respirar alleugits quan vam veure que era de cabra, i n'hi havia uns quants (el primer encara el conservem a casa). Un cop baix, a 11 m per sota del nivell de pas, la cova segueix en direcció S però ja no va continuar degut a que era molt estreta i perdiem el contacte visual i auditiu. No crec que una persona adulta pugui passar. El qui es veu baixant a l'avenc, però, és el seu germà Marc l'any 2011 quan també tenia 11 anys.

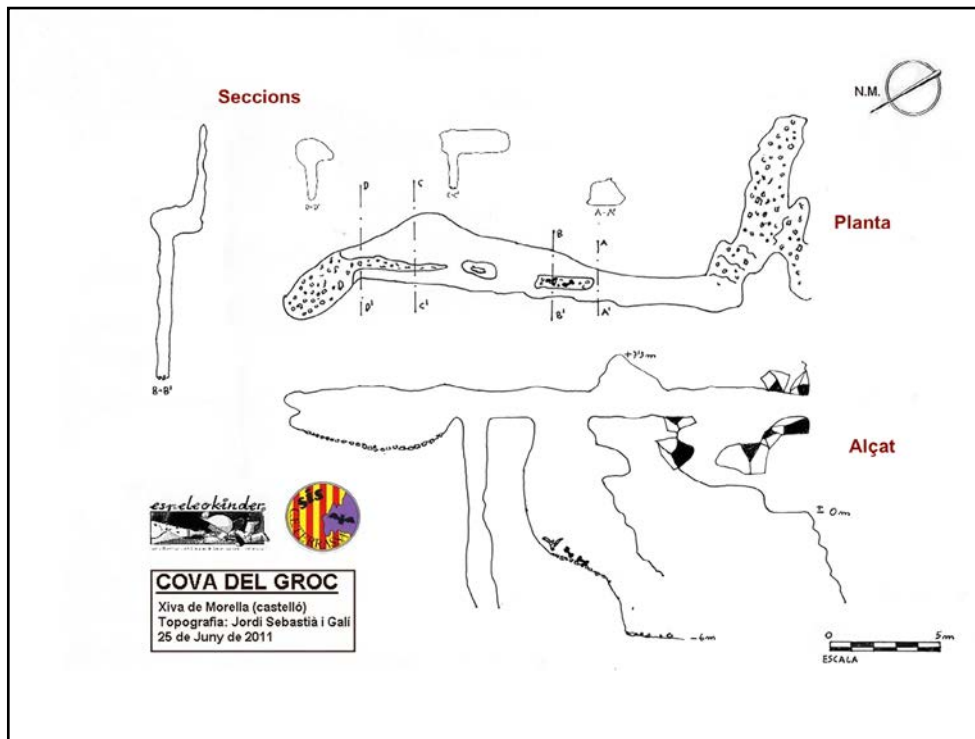

La Soledad i el Carles explorant la cova el 25 de juny de 2011, el mateix dia que es va fer la topografia de la cavitat.

La cova presenta escassa litogènesi però interessant. La fauna que es fa més present són els rats penats.

Què fa en Víctor Amela amb una bandera carlista dins la cova del Groc?

Això mereix una explicació. En Víctor és descendent de forcallans i de petit passava les vacances d'estiu al poble. Com tothom a la comarca havia sentit contar les aventures del Groc i de gran, amb tota una carrera professional consolidada, va i no se li acut res més que escriure una novel·la del personatge. Es documenta i ja la tenim premiada amb bombo i plateret. Encara que basada en fets i personatges reals, com que és ficció es posa a inventar coses. Una d'elles l'ús de mocadors negres per la carlinada i l'altre la cova del barranc de Xiva que utilitzava el Groc. I, ves per on; resulta que totes dues eren reals i no ho sabia. En un acte de signatura de llibres a Barcelona una xivatana li va comentar que ella havia visitat la cova del Groc a Xiva, ell, incrèdul, li va dir que no podia ser que se l'havia imaginat i l'havia posat a Xiva de casualitat. Doncs vet aquí que es posen a discutir i, abreujant, acaben trucant-me a mi per tal que li ensenyi la cova. Una cosa similar li va passar amb el mocador, a la novel·la descriu com el Groc n'estén un al riu davant del Forcall, i zas! Resulta que la carlinada feia servir mocadors negres i els penjava dels tambors i de les baionetes. Un d'aquests mocadors o senyeres estava exposat al Castell de Morella, a la torre de la Nevera, i en Víctor se'n va fer estampar un. Era la bandera que utilitzava el general Cabrera "el tigre del Maestrat" i que sembla inspirada en la bandera pirata. Com reconeix el mateix Víctor en un article del Periòdic de Catalunya del 9 de juny del 2017, tot és misteriós i allò que només havia vist la seva imaginació es converteix en realitat. Vam quedar amb ell per visitar la cova i el vaig trobar entusiasmat, com un nen petit que no s'acabava de creure que allò era real, a més va arribar súper tard a la nit i va anar a parar a l'apartament de la cova del Groc, va aparcar malament dificultant la circulació dels pocs vehicles de Xiva i, de bon matí, després de rebre

una bronca merescuda, els mateixos veïns que el van renyar van sortir de les cases amb el llibre per a que els el signes. No s'ho podia creure. No s'imaginava l'impacte de la seva novel·la a la comarca. En conclusió, quan ja estàvem apunt de marxar cap a la cova el truquen que un parent està malalt i ha de marxar corre-cuita. Jo em pensava que no tornaria, però l'entusiasme d'aquest home no té aturador i al cap de pocs dies el tornem a tenir a casa disposat a entrar a la cova tant si com no. I com no podia ser d'una altra manera va portar també el seu mocador per tal d'immortalitzar les dues troballes juntes. A la visita de la cova s'hi va sumar molta gent, ho vam passar molt bé tancant el tema amb una dutxa col·lectiva a l'aire lliure i una paella de les de veritat. Ah! M'oblidava... Que de carlí i pirata, el Víctor, no en té res.

